Anadolu İmam hatip Lisesi

11. Sınıf Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi

6. ÜNİTE CENAZE ÂDABI

1. Vefat Anında Yapılması Gerekenler

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- **Vefatın kelime ve terim anlamı**
- **Vefatla ilgili ayet ve hadisler**
- **Ölümün son olmayışı**
- **Muhtazar ne demektir ?**
- **Vefat edenin yanındakilerin yapması gerekenler**

Ölüm, yeryüzündeki bütün canlılar için geçerli olan ilahi bir kanundur. Bu nedenle onu değiştirmeye Yüce Allah’tan başka hiç kimsenin gücü yetmez.

قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِى تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ...

“De ki: Kaçıp durduğunuz ölüm, muhakkak sizi bulacaktır...”[1]

اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِى بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ ...

“Nerede olursanız olun sağlam ve güçlendirilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır...”[2]

“Ensardan bir kişi Hz. Peygamber’e (s.a.v.) gelerek şöyle sordu: *"Ey Allah’ın Resulü! Müminlerin hangisi daha faziletlidir?’ Hz. Peygamber (s.a.v.),* ***‘Ahlak bakımından en güzel olanları.***" buyurdu. Sonra adam, ‘Müminlerin hangisi daha akıllıdır?’ diye sordu. Hz. Peygamber (s.a.v.), ***"Ölümü en çok hatırlayıp nefsini hesaba çekenleri ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlananları. İşte onlar en akıllı olanlardır.”***şeklinde cevap verdi.

Ölümün Hakikatı Nedir?

İslam inancı bakımından ölüm bir son değil, yeni bir hayatın başlangıcıdır. İnsan ne zaman, nerede ve nasıl öleceğini bilmediğine göre her an ölüme hazır olmalıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ölümü unutmamayı, Allah'ın (c.c.) razı olduğu iş ve davranışlarla ona hazırlanmayı ve Allah'ın (c.c.) rahmetinden ümit kesmemeyi tavsiye etmiştir. Çekilen sıkıntı ne kadar şiddetli olursa olsun ölümün arzu edilmesini hoş görmemiştir. Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulur:

"Hiçbiriniz başına gelen bir zarar ve felaket sebebiyle asla ölümü temenni etmesin! Eğer buna mecbur kalırsa şöyle desin; Allah'ım! Hayat hakkımda hayırlı olduğu müddetçe beni yaşat; ölüm hakkımda hayırlı olunca da benim ruhumu al!"

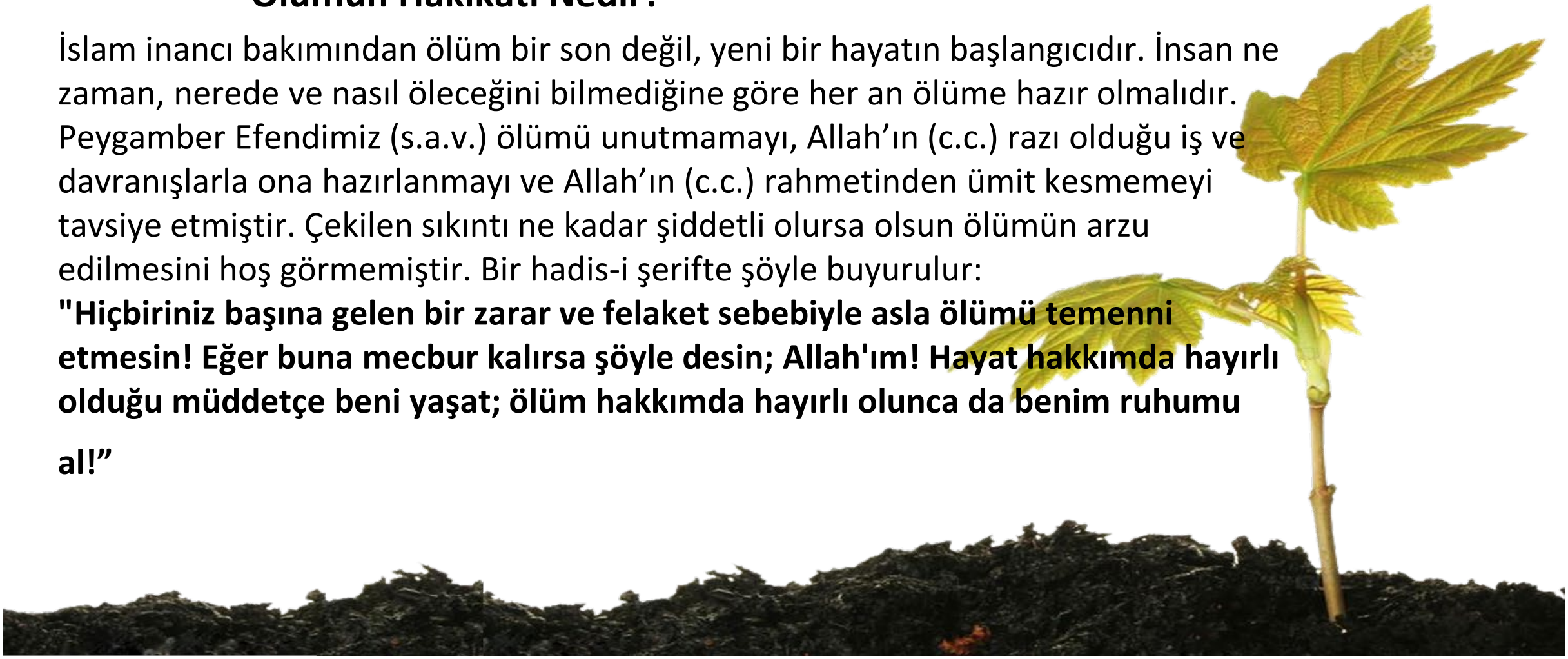

Muhtazar Ne Demektir?

Son nefesine yaklaşmış ve ölmek üzere olan Müslüman'a **"muhtazar"** denir. Bu hale de sekerat hali denir. Bu durumdaki bir kişi ziyaret edilir, kendisine ve yakınlarına sabır tavsiyesinde bulunulur. Ayrıca bu kimseleri; akraba, dost ve komşuları ziyaret ederek helallik alırlar.

Vefat Etmek Üzere Olan İnsana Neler Yapılmalı ?

Ölmek üzere olan kişi, mümkünse yüzü kıbleye gelecek şekilde sağ yanına çevrilir. Bu mümkün değilse, başı hafifçe yükseltilip ayakları kıbleye doğru uzatılarak sırt üstü yatırılır. Eğer bu da mümkün değilse sıkıntı verilmeyecek şekilde en uygun konumda yatırılır. Ölüm döşeğindeki hastanın ağzı genellikle susuzluktan kurur. Hastanın hizmetinde bulunanlar bir miktar suyla sık sık onun ağzını ıslatmalı ve susuzluğunu gidermelidir.

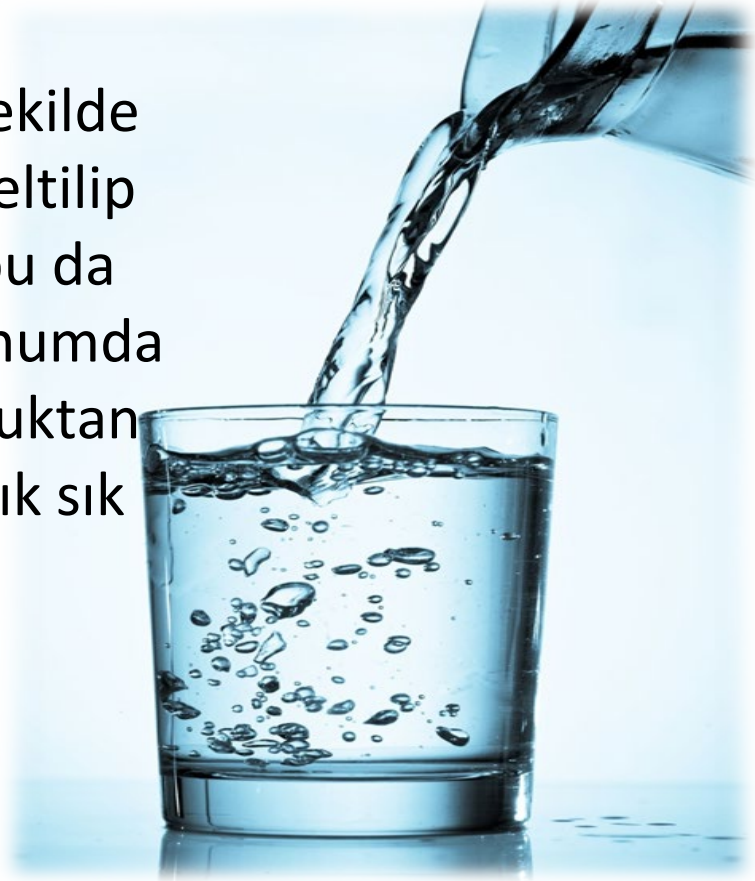

Vefat Etmek Üzere Olan İnsana Neler Okunmalı?

Ölümü yaklaşmış olan kişiye sesli bir şekilde **kelime-i tevhidin** hatırlatılmasına telkin denir. Sevgili Peygamberimiz "***Kimin son sözü 'Lâ ilâhe illallah' olursa, o kişi cennete girer"*** buyurmuştur. Dolayısıyla telkinde bulunmak sünnettir. Ancak kişiye söylemesi için ısrar edilmemeli, sadece kişinin yanında kelime-i tevhid ve kelime-i şehadet okunmalıdır. Bu telkin tövbeyi de içine alacak şekilde şöyle yapılabilir:

اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِى لاَ اِلٰهَ إلاَّ هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ.

اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Ölümü yaklaşmış kişinin yanında **Yâsîn** veya **Ra‘d** surelerini okumak da tavsiye edilmiştir. Ölüm döşeğindeki kişinin yakın akrabalarına haber verilerek onunla helalleşmelerine imkân verilmelidir.

"Kimin son sözü ‘Lâ ilâhe illallah’ olursa o kişi cennete girer."

Ebu Davud, "Cenaiz", 16.

NELER ÖĞRENDİK?

- **Vefatın anlamını ve içeriğini**
- **Vefatla ilgili ayet ve hadislerdeki uyarıları**
- **Vefat anındaki insana neler yapılması gerektiğini**
- **Ve hangi dua ve surelerin okunması gerektiğini**